

KNJIŽNIČARSKE NOVICE

6(1996)6

11. junij 1996

ZBDS

ZBDS NA INTERNETU

Če še niste, pokukajte na Internet naslov: <http://ctklj.ctlk.si/zbds/> kjer smo začeli urejati svojo "domačo stran". Urednik je mag. Nada Češnovar (predsednica ZBDS) za vnos tekstov in podobo domače strani pa skrbi Miro Pušnik. Delovna skupina, ki je bila imenovana na zadnji seji predsedstva ZBDS, je oblikovala strukturo domače strani, do jesenskega posvetovanja pa naj bi bili vnešeni vsi podatki. Vabimo vas, da s pripombami in predlogi pomagata oblikovati našo predstavitev tudi vi, še posebej pa vas vabimo, da predsedstvu ZBDS ali urednici pošiljate tudi svoje prispevke.

Melita Ambrožič

STROKOVNO POSVETOVANJE ZBDS "KNJIŽNICA IN NJENI UPORABNIKI"

(Terme Čatež, 11.-12. november 1996)

Priprave na jesensko strokovno posvetovanje ZBDS so v polnem teku. V mesecu maju se je sestel programski odbor in pregledal izvečke prijavljenih referatov ter se dogovoril glede programa posvetovanja. Da bi se mogoče lažje odločili za udeležbo na posvetovanju, objavljamo seznam referatov (razvrščenih po abecedi priimkov avtorjev):

- dr. APARAC-GAZIVODA Tatjana (*Filozofska fakulteta, Zagreb*): Trebaju li studenti knjižnice i zašto
- BAHOR Stanislav (*NUK, Ljubljana*): Cerkvene in samostanske knjižnice: neznani zakladi naše kulturne dediščine
- BOŠNJAK Blanka (*Mariborska knjižnica, Maribor*): Interakcijski model komunikacije z mladimi bralci

- mag. ČEŠNOVAR Nada (CTK, Ljubljana): Uporabniki potrebujejo relevantne fonde
- ČUČNIK-MAJCEN Nada: Uporabniki in varovanje gradiva danes
- dr. DIMEC Jure (Inštitut za biomedicinsko informatiko MF, Ljubljana): Organizacija in reprezentacija popolnih dokumentov v prostranih omrežjih
- GRILJC Mateja (Zavod za usposabljanje invalidne mladine, Kamnik): Srečanje in delo z drugačnimi uporabniki
- HAINZ Damjana, KERNEL Irena (KOŽ, Ljubljana): Knjižnica Otona Župančiča in njeni uporabniki
- dr. JOKIĆ Maja (NSB, Zagreb): Studija "Korisnici i korištenje" u Nacionalnoj i sveučilišnoj biblioteci u Zagrebu
- KANIČ Ivan (NUK, Ljubljana): Stari knjižnični katalogi - bolj dostopni in uporabniško prijazni
- KOVAR Barbara (Mariborska knjižnica, Maribor): Knjižnica kot informacijsko središče
- KURNIK-ZUPANIČ Sandra, PRAZNIK Varja, STAVBAR Vlasta (UKM, Maribor): Uporabniki v domoznanskem informacijskem centru Univerzitetne knjižnice Maribor
- dr. LASIĆ-LAZIĆ Jadranka (Filozofska fakulteta, Zagreb): Korisnici školskih knjižnica
- LAVRENČIČ Darja (KOŽ, Pionirska knjižnica, Ljubljana): Otroci do konca osnovne šole - uporabniki knjižnice
- mag. MLEKUŠ Helena (CTK, Ljubljana): Zagotavljanje relevantnih dokumentov za uporabnike CTK.
- MOHAR Dana (OŠ Cvetko Golar, Šk. Loka): Šolska knjižnica kot varovalni dejavnik
- NOVLJAN Silva (NUK, Ljubljana): Mladi uporabnik in vsebinska obdelava in ureditev knjižničnega gradiva
- PERGER Valerija (Zavod za šolstvo, Murska Sobota): Narodnostne knjižnice v Porabju na Madžarskem in njihovi uporabniki
- PRITRŽNIK Breda (Gorenje Gospodinjski aparati, Velenje): Uporabniki strokovne knjižnice v Gorenju Gospodinjski aparati
- PUGELJ Nika (KOŽ, Potujoča knjižnica, Ljubljana): Potujoča knjižnica - stičišče bralca in knjižničarja posebne vrste
- mag. ŠEF Majda (Inštitut za ekonomska raziskovanja, Ljubljana): Vsak uporabnik si zasluži kvalitetno storitev knjižnice
- dr. URBANIJA Jože (Filozofska fakulteta, Ljubljana): Uporabniki in njihove knjižnice
- ZUPANIČ Saša (Filozofska fakulteta, Ljubljana): Referenčni pogovor kot nujni del procesa iskanja informacij
- dr. ŽAUCER Matjaž (CTK, Ljubljana): Ali se knjižničarji dovolj potrudimo za naše uporabnike?
- ŽUMER Francka (OŠ Poljane, Ljubljana): Izobraževanje uporabnikov v knjižnici osnovne šole

Poleg referatov bosta potekali tudi okrogli mizi šolskih in visokošolskih knjižnic. Dokončni program posvetovanja bo oblikovan v mesecu septembru, saj dogovori o okroglih mizah in predstavitvah še potekajo.

Melita Ambrožič

SPLOŠNOIZOBRAŽEVALNE KNJIŽNICE

VSEBINSKA OBDELAVA IN UREDITEV KNJIŽNIČNEGA GRADIVA V SPLOŠNOIZOBRAŽEVAL NIH KNJIŽNICAH

(Poročilo o problematiki
in ustanovitvi delovnih
skupin in načinu nji-
hovega delovanja)

Novi mediji, nova računalniška in komunikacijska tehnologija, spremembe v klasifikacijskem sistemu, nepopolna oz. neenakomerna razvitost delovnih pogojev v splošnoizobraževalnih knjižnicah, predvsem pa (razveseljujoči) porast števila, zahtevnosti in raznolikosti uporabnikovih potreb postavljajo knjižnice pred vprašanja, ki zahtevajo skupno iskanje odgovorov, in sicer:

- Kako vsebinsko obdelati knjižnično gradivo in ga urediti v prostem pristopu, da bo uporabnik sam ali s pomočjo knjižničarja hitro dobil kvaliteten odgovor (gradivo, informacijo) v knjižnici sami ali z njeno pomočjo iz knjižničnega informacijskega sistema (drugi sistemi nas v tem kontekstu ne zanimajo, razen če ponujajo dobre rešitve organiziranja informacij), kar pomeni, da ga pri iskanju odgovora vodi vprašanje kaj ne pa koliko?

- Kako ohraniti enotnost določenih postavk v knjižničarski organizirani dostopnosti gradiva in informacij in hkrati upoštevati posebnosti posamezne knjižnice oz. njenih uporabnikov?
- Kako racionalno organizirati obdelavo (pa tudi druge postopke dela v knjižnici) knjižničnega gradiva, da bi z istim številom kadra (!?) dosegli boljše učinke pri obdelavi knjižničnega gradiva, tako po številu in hitrosti, kot tudi po kvaliteti obdelanih enot?

Na pobudo Enote za razvoj knjižničarstva in Sekcije za splošnoizobraževalne knjižnice se je 6.6.1996 oblikovala delovna skupina za spremljanje vsebinske obdelave in ureditve knjižničnega gradiva v splošnoizobraževalnih knjižnicah. Člani: Čimžar Janez (Osrednja knjižnica občine Kranj), Ervin Eržen (Mestna knjižnica in čitalnica Idrija), Erna Jurič (Matična knjižnica dr. Slavko Grum Litija), Breda Karun (Knjižnica Otona Župančiča, Ljubljana), Aleksandra Kebe-Simoniti (Goriška knjižnica Franceta Bevka, Nova Gorica), Srečko Maček (Osrednja knjižnica Celje), Tatjana Martinčič (Knjižnica Bežigrad, Ljubljana), Silva Novljan (NUK) in Nataša Petrov (Knjižnica Mirana Jarca, Novo mesto) so za vodjo skupine izbrali Srečka Mačka.

Skupina se bo sestajala po potrebi, pri čemer se sestanek skliče tudi na pobudo člana skupine. V povzetkih zapisani sklepi in predlogi se posredujejo splošnoizobraževalnim knjižnicam neposredno ali preko Knjižničarskih novic, po potrebi pa tudi drugim ustanovam, komisijam in delovnim skupinam, predvsem tistim, ki so

odgovorni oz. ki lahko pomagajo pri razreševanju problematike. Pred razširjanjem priporočil, ki se vežejo na standarde in normative, mora predloge delovne skupine obravnavati ustrezna sekcija (npr. Sekcija za splošnoizobraževalne knjižnice), komisija in Enota za razvoj knjižničarstva. Arhiv delovne skupine se hrani v Enoti za razvoj knjižničarstva, ki sprejema tudi pobude za sklic sestankov in jih v dogovoru z vodjo skupine sklicuje.

Na prvem sestanku je delovna skupina poleg sprejetja teh organizacijskih določil, evidentirala problematiko in opredelila področja svojega delovanja, katerih izhodišče je uporabnik in kvalitetno ter hitro zadovoljevanje njegovih potreb:

- spremljanje načinov in kvalitete vsebinske obdelave
- spremljanje sprememb UDK, iskanje racionalnih, kvalitetnih rešitev
- za uvajanje novosti in njihovo poenoteno rabo
- spremljanje vsebinske obdelave z gesli in iskanje rešitev za poenotenje gesel
- spremljanje oblikovanja katalogov in drugih uporabniku prijaznih in učinkovitih knjižničnih informacijskih virov
- spremljanje in testiranje standardov in normativov za obdelavo in ureditev knjižničnega gradiva in predlaganje sprememb
- informiranje in izobraževanje knjižničarjev, še zlasti knjižničarjev, ki se ukvarjajo z obdelavo.

Za specifično področje mladega uporabnika bo delovna skupina uporabljala predloge in priporočila delovne skupine za obdelavo in ureditev knjižničnega gradiva v

mladinskih knjižnicah, ki se je ustanovila na okrogli mizi, organizirani na pobudo Enote za razvoj knjižničarstva prav za to problematiko, 29. 5. 1996, in jo sestavljajo: Liljana Klemenčič (Knjižnica Ivana Potrča Ptuj), Neda Isakovič (Knjižnica Bežigrad), Iva Budja in Darja Lavrenčič (Knjižnica Otona Župančiča), Blanka Bošnjak in Gizela Farko (Mariborska knjižnica), Neli Tomšič (Osrednja knjižnica občine Kranj), Silva Novljan (NUK), Ema Kramar (OŠ France Bevk, Ljubljana), Marinka Janežič (OŠ Spodnja Šiška).

Na okrogli mizi so referenti opozorili, da gre otrok v svojem kognitivnem razvoju skozi štiri procese, ki so temeljno povezani z branjem v posameznem razvojnem obdobju in katerih glavni razvojni mehanizem je aktivnost (dr. Sonja Pečjak), da priporočila knjižničarske stroke za obdelavo in ureditev knjižničnega gradiva niso toliko v nasprotju s psihofizičnimi zakonitostmi razvoja otroka kot je praksa in delovanje mladinskih knjižnic v nasprotju s potrebami po zadovoljevanju potreb današnjega otroka in spodbujanju njegovih aktivnosti (Silva Novljan), da obstajajo v mladinskih knjižnicah različne rešitve obdelave in ureditve gradiva, ki jih je potrebno testirati (Darja Lavrenčič), da je potrebno najti skupne rešitve, ker je vse več posebnosti v knjižnicah, za uporabnika pa preveč različnosti, ki mu otežujejo dostop do knjižničnega gradiva in informacij v knjižničnem informacijskem sistemu, knjižničarjem pa informacijsko opismenjevanje uporabnikov (razpravljalci).

Tako bo ta delovna skupina pregledala primernost standardov in normativov za vsebinsko obdelavo in ureditev knjižničnega gra-

diva v mladinskih knjižnicah, testirala posamezne primere drugačne obdelave in ureditve knjižničnega gradiva z vidika njene učinkovitosti za hitrejše usvajanje informacijskih spretnosti in boljšo bralno kulturo otrok in predlagala rešitve in izobraževanje knjižničarjev. Tudi to skupino bo sklicevala Enota za razvoj knjižničarstva. Njene predloge bo posredovala skupini za obdelavo in ureditev knjižničnega gradiva v mladinskih knjižnicah in tam tudi hranila njeno gradivo.

Na ustanovnem sestanku so se člani lotili tudi vsebinske problematike in pri tem opozorili na splošne probleme obdelave knjižničnega gradiva:

- knjižnice rabijo kvalitetnejše obveščanje o novostih s področja obdelave, pri čemer mora informator upoštevati različno razvojno stopnjo knjižnic,
- novosti naj spremljajo tudi navodila za uporabo oz. predloge za rešitev problema, ki se je pojavil z novostjo, še zlasti tam, kjer je sprememba vezana na enotnost v knjižničnem informacijskem sistemu,
- knjižnice potrebujejo celoten prevod skrajšanih UDK tablic in tekoče vse njihove novosti
- knjižnice potrebujejo osnovna priporočila za vsebinsko obdelavo knjižničnega gradiva z gesli
- pri vseh spremembah se mora upoštevati vse vrste knjižnic oz. vpliv sprememb na njihovo povezanost in tudi različno tehnološko opremljenost knjižnic.

Skupina pa je že obravnavala tudi ta hip najbolj perečo problematiko, t.j. postavitve in označevanje knjižničnega gradiva v okviru spremenjenih UDK vrstilcev,

in bo v kratkem poslala predlagane rešitve v razpravo med knjižnice.

Silva Novljan

STROKOVNA EKSKURZIJA MLADINSKIH KNJIŽNIČARJEV NA PTUJU

Strokovno srečanje mladinskih knjižničarjev v mesecu maju (8. maj 1996) je bilo nekaj prav posebnega. Ni potekalo v sejni dvorani na Komenskega 7 v Ljubljani, kot je to običajno, temveč je bilo organizirano kot strokovna ekskurzija. Pripravila jo je Knjižnica Ivana Potrča s Ptuja. Udeležili smo se je mladinski in šolski knjižničarji iz skoraj vse Slovenije. Cilj našega potovanja je bil Ptuj, starodavno mesto, ki je prvovrstna kulturna zakladnica, v prvi vrsti pa Knjižnica Ivana Potrča.

Ob prihodu v mladinski oddelek knjižnice smo bili deležni resnično prijaznega sprejema ptujskih kolegov. Pozdravili sta nas ga. Lidija Majnik, vodja knjižnice, in ga. Liljana Klemenčič, ki vodi mladinski oddelek knjižnice. O mestu Ptuj je spregovoril g. Ervin Hojker, ki je podžupan mesta in hkrati ravnatelj osnovne šole Olge Meglič. Pozdravila nas je tudi ga. Kristina Šamperl Purg, ki je vodja oddelka za družbene dejavnosti na občini Ptuj. Pozdravom, predstavitvi mesta in razvoja knjižničarstva v tem starem mestu je sledila predstavitev nove knjige z naslovom *In vino veritas*. To je knjiga, ki prinaša kopico pregovorov in misli o vinu. Pred-

stavila nam jo je njena avtorica ga. Nataša Vodušek. Knjigo je izdala Slovenska vinska akademija Veritas, ki ima svoj sedež v tem mestu. Nato smo se posvetili ogledu mladinskega in študijskega oddelka knjižnice. Ogledali smo si tudi Minoritsko knjižnico.

Ker je mesto z okolico (vinorodnim gričevjem) "domovina" žlahtnih vin in ker nam je ga. Vodušek dopoldne tako lepo pripovedovala o vinu, nam prebrala nekaj pregovorov in misli o njem, je bilo čisto prav, da smo v našo ekskurzijo vključili tudi ogled Ptujске vinske zakladnice (vinske kleti).

Popoldne smo zapustili mesto in se odpeljali na ogled nove osnovne šole Videm, kjer so nas izredno prisrčno pričakali ga. ravnateljica, učitelji in učenci te šole. Šola je zelo dejavna na različnih področjih. Zelo uspešen je njen turistični krožek. Učence z drugih slovenskih osnovnih šol (in seveda tudi vse druge obiskovalce) popeljejo v krajinski park Šturmovci, ki je prava oaza, zbirališče živalskih in rastlinskih vrst, ki so ogrožene in prezrte. Sposobni so organizirati pravi naravoslovni dan, biološki tabor, poučno ekskurzijo, ure spoznavanja narave. Ogledali smo si tudi njihove učilnice in sodobno urejeno šolsko knjižnico.

Knjižničarji, ki smo se udeležili tega strokovno družabnega srečanja, si želimo, da to ne bi bilo tudi zadnje. Upamo, da bo takšen način dela postal neke vrste praksa. Še enkrat hvala vsem kolegom s Ptuja, ki so nam pripravili tak nepozaben dan.

Darja Lavrenčič

S PRAVLJICO

Zadnje strokovno srečanje mladinskih knjižničarjev v tem šolskem letu, ki jih pripravljamo v Pionirski knjižnici, enoti Knjižnice Otona Župančiča, bo v sredo, 12. junija 1996 ob 9.30 uri na Komenskega 7/V.

Namenili ga bomo predstavitvam oblik dela z otroki v pravljicnem obdobju oz. oblikam, ki uporabljajo pravljico. Podobno kot lani, ko smo predstavili oblike dela z otroki nad 10 let, je soorganizatorka tega srečanje višja knjižničarka Ksenija Medved iz splošnoizobraževalne knjižnice Grosuplje. Vabimo mladinske oddelke splošnoizobraževalnih knjižnic in šolske knjižnice, da aktivno sodelujejo na tem srečanju: vljudno vabimo, da svoje predstavitve vnaprej prijavijo v Pionirski knjižnici tel.: (061) 317-269.

Najboljše od letošnjih in lanskih predstavitev pa bomo izbrali in se dogovorili, da sodelujejo tudi na strokovnem posvetovanju Bralnega društva Slovenije "Pouk branja z vidika prenove" (Ljubljana, 12. - 13. septembra 1996) kot praktičen dokaz k referatu o motiviranju za branje v mladinskih knjižnicah.

Tilka Jamnik

VISOKOŠOLSKE KNJIŽNICE

**ALI SE KNJIŽNICAM
UNIVERZE V
LJUBLJANI OBETAJO
BOLJŠI ČASI?**

Dne 13.5.1996 je rektor Univerze v Ljubljani prof. dr. Alojz Kralj sklical delovni sestanek na katerem naj bi se pogovorili o perečih problemih visokošolskih knjižnic. Poleg rektorja so se sestanka udeležili še prorektor prof. dr. Janek Musek, predsednik komisije za razvoj informacijskega in knjižničnega sistema prof. dr. Matjaž Omladič, glavna tajnica Univerze Marjeta Vilfan in svetovalka za visokošolske knjižnice pri Narodni in univerzitetni knjižnici Ana Martelanc.

Na sestanku smo rektorja seznanili z najbolj perečimi problemi knjižnične dejavnosti na Univerzi in obenem vodstvo Univerze prosili za podporo za izboljšanje stanja te dejavnosti.

Rektor je izrazil razumevanje za vse navedene probleme in obljubil podporo pri njihovem reševanju. Poudaril je še, da se bo problematika visokošolskih knjižnic reševala tudi v okviru organizacije celotnega univerzitetnega knjižničnega sistema Univerze v Ljubljani in obljubil, da bo o problemih knjižnične dejavnosti govoril že na prihodnjem sestanku z dekani fakultet ter na komisiji za sistematizacijo.

Ocena sestanka pri rektorju ljubljanske univerze je vsekakor poziti-

tivna, saj vliva upanje, da bo obljubljena podpora tudi uresničena.

Ana Martelanc

PREDSTAVLJAMO VAM

**SLOVENSKE
KNJIŽNICE IN
KNJIŽNIČARSTVO Z
OČMI EVROPSKE
UNIJE**

Spomladi je bila na obisku v Sloveniji gospa Monika Segbert, svetovalka v DG XIII Evropske Komisije, ki pripravlja za Komisijo pregled stanja na področju knjižničarstva v deželah t.i. Vzhodne Evrope. Na tej osnovi naj bi kasneje stekli tudi nekateri programi sodelovanja med knjižnicami EU in izven nje. Med nekajdnevним bivanjem v Sloveniji je obiskala nekaj najpomembnejših knjižnic in drugih knjižničnih informacijskih organizacij pa tudi predstavnike financerjev in parlamenta. Zanimala se je predvsem za razvoj knjižnic, njihovo financiranje in povezovanje, računalniško opremljanje, izobraževanje, zakonodajo ter možnosti za sodelovanje v evropskih projektih. Obširno poročilo Monike Segbert o knjižnicah in knjižničarstvu v Sloveniji lahko preberete na Internetu (<http://www.echo.lu/> in <http://www2.echo.lu/libraries/en/caee/slovenia.html>)

Ivan Kanič

"BOLOGNA PO BOLOGNI"

Letos sta Knjigarna Konzorcij in Pionirska knjižnica že četrtrič pripravili prodajno razstavo "Bologna po Bologni" in sicer v dneh od 21. do 23. maja 1996. Spet je bila v prostorih Pionirske knjižnice. Razstava tako ni imela dovolj velikega in tudi sicer ustreznega prostora, vendar pa se je dogajala v hiši, kamor najbrž v resnici sodi. Pionirska knjižnica namreč:

- že od vsega začetka strokovno sodeluje pri izboru knjig in pri predstavitvi razstave;
- ima izjemno zbirko tujih slikanic, ki jih je dolga leta nabavljala in izposojala edina v Sloveniji;
- je sedež slovenske sekcije IBBY (Mednarodne zveze za mladinsko književnost),
- pripravlja strokovna srečanja mladinskih knjižničarjev iz drugih splošnoizobraževalnih in šolskih knjižnic (razstava je prvenstveno namenjena prav njim).

Razstava "Bologna po Bologni" želi v treh dneh informirati o sejmu otroških knjig v Bologni, obenem pa opozoriti, da so vse razstavljene knjige skozi vse leto na prodaj v Knjigarni Konzorcij na Slovenski 29 (poleg tega v tej knjigarni lahko naročite katerokoli knjigo iz tujine!).

Na razstavi je bilo približno 500 tujih leposlovnih in poučnih knjig, od tega je bilo okrog 300 novih naslovov. Čemu sploh še prodajna razstava, ko sejem knjig v Bologni vsako leto iz Slovenije obiše pravzaprav veliko mladinskih knjižničarjev, poleg tega pa v zadnjih nekaj letih slovenske založbe izdajo

precejšnje število prevodov tujih knjig v slovenščino? Razstava strne naše poglede in vtise o nagrajenih, najboljših in najbolj zanimivih knjigah na sejmu v Bologni; tu imamo možnost, da se o vsem tem pogovorimo, soočimo svoja mnenja, opozorimo drug drugega, kar smo spregledali ... in ne nazadnje, opozorimo nanje tudi naše otroke, starše, vzgojitelje, učitelje in druge, ki segajo po otroških knjigah.

Že drugo ali celo tretje leto na bolognskem sejmu ni opaziti nobenega trenda, booma... je pa parada vseh mogočih oblik in možnosti knjige: od tistega v klasičnem pomenu, preko povezav z drugimi mediji in prenosov nanje, vse do najsodobnejših CD romov. Morda je bilo letos vendarle opaziti nekaj več t.i. "activity" in "creativity" knjig, ki spodbujajo - predvsem mladega bralca - v najrazličnejše aktivnosti in ustvarjalne dejavnosti. Morda v resnici ni opaziti nič bistveno novega na knjižnem sejmu in na naši razstavi, toda obenem in kljub vsemu ostaja poudarjena bistvena in enkratna lastnost knjig: z branjem - s tem zahtevnim in čudovitim procesom - nas leposlovne in poučne knjige vabijo v najrazličnejše svetove in obenem in ne nazadnje v naš notranji svet, kot pravi poslanica ob letošnjem 2. aprilu. Vsaka knjiga je z vsakim bralcem in z vsakim ponovnim branjem, vedno in znova spet nova ... samo v roke jo je treba vzeti, jo odpreti, brati ...

Poglejmo, na kaj vse nas je opozorila razstava "Bologna po Bologni", kaj smo našli na njej:

- prvonagrajene knjige z letošnjega sejma v Bologni (žal niso prišle vse pravočasno)
- nagrajene knjige s sejma v prejšnjih letih

- knjige letošnjih Andersenovih nagrajencev (Uri Orlev za literaturo, Klaus Ensikat za ilustracijo)
- knjige Andersenovih nagrajencev prejšnjih let (Kveta Pacovska, Lisbeth Zwerger itd.)
- katalogi razstav leposlovnih in poučnih ilustracij (ki je ena od osrednjih prireditev na vsakoletnem sejmu v Bologni)
- knjige - igrače za najmlajše (z njimi se je mogoče poigrati, vsebinsko celosten pristop): novejše pop-up knjige in reprinti najstarejših; slikanice, kjer je treba iskati junake, sestavljati zgodbe...; leporelle
- slikanice, kjer sta tekst in likovni del enakovredna: prinašajo različna sporočila: klasične pravljice z vedno novimi ilustracijami, "novim branjem" oz. razumevanjem starih motivov; priredbe klasičnih literarnih del za otroke, celo v stripu
- poučne/izobraževalne slikanice: slikarstvo, naravoslovje... medsebojni odnosi, tabu teme (smrt, gay ipd.)
- nekaj knjig v povezavi z drugimi mediji (slušna kaseta, zgoščenka, video kaseta); pogosta je slušna kaseta: branje-govorjenje-poslušanje
- nekaj leposlovnih knjig za učenje tujega jezika: po stopnjah, tudi nekaj slovarjev

Na razstavi je bilo le malo literature za najstnike: mladostniki, ki bi jih takšna literatura najbolj zanimala, še ne znajo dovolj tujega jezika. Isto velja za poučno literaturo v tujih jezikih (naše založbe jo veliko prevajajo) in t.i. "activity" in "creativity" knjige (te knjige z navodili in pridanim materialom motivirajo porabnika za različne

aktivnosti - bralec mora navodila razumeti!)

Glede na to, da je za branje in razumevanje potrebno znanje tujih jezikov, je bilo težišče razstave na slikanicah, ki jih lahko "beremo" tudi ne glede na bralno usposobljenost in znanje jezikov. Razstava je podala dovolj kompletno informacijo o najboljšem in najbolj zanimivem s sejma v Bologni, informacije, ki jih je pripravila Pionirska knjižnica in slovenska sekcija IBBY pa so zaokrožile informacijo o dogajanju na področju mladinske književnosti v svetu v zadnjih letih.

Najbolj pogosta pripomba s strani obiskovalcev je bila, da bi bilo želeti na razstavi še večji delež novih naslovov in naj bi bila razstava odprta več dni (morda tako intenzivno tri dni, sicer pa dva tedna za najavljene "študijske" skupine knjižničarjev).

Tilka Jamnik

OBISK BIBLIOTEKARK MARIBORSKE KNJIŽNICE V MESTNI KNJIŽNICI PRAGA

Leta 1993 je v Gjoru na Madžarskem, na strokovnem srečanju knjižničarjev splošnih knjižnic dežel Alpe-Jadran, nastala prva vez med Mariborsko knjižnico in Mestno knjižnico v Pragi. Od takrat naprej potekajo letne izmenjave študijskih obiskov predstavnikov obeh knjižnic.

Zadnji teden v maju sva Mestno knjižnico v Pragi obiskali bibliotekarki Mariborske knjižnice, Zora Lovrec-Jagačič in Barbara Kovar.

Kolegi iz Prage so pripravili bogat študijski in kulturni program.

Mestna knjižnica v Pragi je splošna knjižnica, ki jo financira izključno praška mestna uprava. Ustanovljena je bila leta 1891. Pokriva celotno področje milijonskega mesta. Centralna knjižnica stoji v centru mesta, 66 (šest-inšestdeset) enot pa je razpršenih po celem mestu. Imajo tudi bibliobus, ki trenutno stoji na desetih postajališčih, načrtujejo pa jih v kratkem še mnogo več. V celotni mestni knjižnici je zaposlenih 445 ljudi.

Centralno knjižnico trenutno popolnoma prenavljajo, saj je v teh prostorih že od leta 1903. Ogledali sva si kompletne načrte prenove, kar je bilo strokovno izredno zanimivo, saj tudi sami načrtujemo v prihodnjih letih prenovo osrednje knjižnice v stavbi na Rotovškem trgu. Obiskali smo tudi nekaj posameznih enot, bibliobus in praški Informacijski center, ki ni del splošne Centralne knjižnice v Pragi, vendar med seboj sodelujejo. V prihodnje načrtujejo še večjo povezanost, saj bo imela nova Centralna knjižnica v Pragi tudi posebni informacijski oddelk, ki bo v sodelovanju s praškim Informacijskim centrom ponujal vse vrste informacij (referalne, bibliografske...).

V knjižnici razvijajo lasten računalniški program, ki žal v začetku ne bo omogočal morebitne povezave s splošnimi knjižnicami v drugih mestih, na splošno pa po državi in tujini komunicirajo preko Interneta in mednarodne elektronske pošte. Spet sva ugotovili, da je razvitost računalniško podprtega knjižničnega informacijskega sistema v Sloveniji (COBISS), ki omogoča že več kot sto knjižnicam v Sloveniji on-line povezavo in še

mnoge druge ugodnosti, na visoki ravni.

Obiskali sva tudi češko Narodno knjižnico, ki je locirana v stavbi nekdanjega jezuitskega samostana Klementinum in si ogledali čudovito baročno knjižnico in čitalnico. Novejši del knjižnice je namenjen uporabnikom (dograjen v začetku dvajsetih let tega stoletja), vendar poslovanje ni avtomatizirano, uporabniki čakajo na željeno literaturo en dan. Pričeli so sicer z avtomatizacijo poslovanja, vendar šele z vnašanjem gradiva v bazo podatkov. Uporabljajo program, ki ni kompatibilen tistemu v praški Mestni knjižnici. Njihov fond sestavlja približno šest milijonov enot gradiva.

Češka narodna knjižnica je dejansko narodna, torej ustanova, ki zbira, hrani in obdeluje češko nacionalno literaturo, nekoliko bolj pokrivajo tudi posamezna področja znanosti (npr. medicina), vendar imajo po besedah predstavnice, ki nas je po knjižnici vodila, študenti dobro založene strokovne knjižnice na posameznih fakultetah, veliko literature, namenjene študentom pa je tudi v Centralni knjižnici Mestne knjižnice Praga, ki je v neposredni bližini Klementinuma.

S kolegi praške splošne knjižnice smo izmenjali mnogo izkušenj, jeseni pa pričakujemo v Mariborski knjižnici obisk dveh kolegov, knjižničarjev z oddelka Potujoče knjižnice v Mestni knjižnici Praga.

Barbara Kovar

STROKOVNA EKSKURZIJA ŠTUDENTOV BIBLIOTEKARSTVA V ITALIJANSKE ZAMEJSKE KNJIŽNICE

V četrtek, 25. maja 1996 smo se študentje, asistentka Saša Zupanič in 2 profesorja (prof. Martin Žnideršič in prof. Jože Urbanija) ter 3 kolegice, že izkušene bibliotekarke, radovedni in polni pričakovanj odpeljali proti Furlaniji Julijski krajini. Naš namen je bil seznaniti se s specifičnim delom zamejskih knjižnic, specifičnim v smislu dvojezičnega gradiva in dela, ki ga zahteva take vrste knjižnica.

Najprej je bil na programu ogled tržaške Narodne in študijske knjižnice. Tu nam je ravnatelj knjižnice g. Milan Pahor orisal celoten nastanek in razvoj knjižnice, ki je nastala l. 1947, s številkami pa je "operirala" kolegica knjižničarka. Kar verjeti nismo mogli, koliko truda ti zamejci vlagajo v svoje delo, ponosni na svojo pripadnost slovenski besedi in knjigi. Kot v vseh slovenskih knjižnicah, imajo tudi tukaj finančne težave, saj dobivajo denar za nazaj, zato je zelo težko vnaprej planirati nabavo. So pa zelo veseli, ker jim tudi Slovenija pomaga z denarnimi sredstvi premagovati tovrstne težave.

Po zvedavem ogledu knjižnice in prijetni malici smo se odpravili naprej. Pot nas je vodila do majhne vasice, do Doberdoba, kjer imajo manjšo knjižnico, z namenom, da bi lažje primerjali delovanje večjih in manjših knjižnic. Tu so bili našega obiska, tako kot v Trstu, zelo veseli, naš postanek je bil "dogodek" in z veseljem stana ma ga. Majda in g. Milan Grgo-

let razkazala knjižnico in opisala delovanje le-te in tudi njihove finančne težave. Je pa razveseljivo in pohvale vredno njihovo delo in sodelovanje s sosednjimi knjižnicami. Tudi tukaj imajo jezikovno mešano gradivo, slovensko in italijansko, največ pa izposodijo mladinske literature.

Sledila je vožnja do Gorice, kjer smo se napotili do Knjižnice Damirja Feigla. Knjižnica ima pestro preteklost, ustanovljena je bila že l. 1905, že od vsega začetka pa se je morala "boriti" za obstoj. Njeno preteklo, pa tudi sedanje delovanje in vpetost v prostor nam je lepo prikazala knjižničarka ga. Luiza Gergolet, ki polna znanja, poguma in moči (zaenkrat še sama) vodi knjižnico. Usmerjenost knjižnice navzven in široko zasnovane obknjižnične dejavnosti za lastno prezentacijo pa nam je orisal kulturni delavec g. Aldo Rupel. Iz njegovih besed je bilo moč jasno razbrati borbo slovenskih kulturnih delavcev proti asimilaciji in spet močno nacionalno zavest.

Po prigrizku in polni lepih vtisov ter spoznanj smo se zapeljali čez mejni prehod in se ustavili še v Goriški knjižnici Franceta Bevka. Spet prisrčen sprejem, oris dolgotrajnega delovanja, po vsem tem pa še obilna malica in treba se je bilo posloviti. "Še ena vzorčna knjižnica", smo si rekli in se odpeljali proti Ljubljani, vsak ujet v lastno razmišljanje o knjižnicah, ki smo jih ta dan spoznali.

Želeli bi se zahvaliti vsem, ki so nam s trudom polepšali dan in nam razsvetlili podobo o teh, nam marsikomu neznanih krajih.

Anita Kežman

MEDNARODNA SREČANJA

25. KONFERENCA

ABDOS, Kiel, 13. -

16. maj 1996

Konferenca o dogajanjih v deželah Južne in Vzhodne Evrope je potekala v skupni organizaciji ABDOS (Arbeitsgemeinschaft der Bibliotheken und Dokumentationsstellen der Ost-, Ostmittel- und Südosteuropaforschung s sedežem v Staatsbibliothek zu Berlin - Preußischer Kulturbesitz v Berlinu), SOG (Südosteuropa-Gesellschaft v Münchnu) in ZWB (Bibliothek des Instituts für Weltwirtschaft - Deutsche Zentralbibliothek für Wirtschaftswissenschaften v Kielu), ki je bila tudi gostiteljica in neposredna operativna organizatorica letošnjega srečanja. Pred desetimi leti je bila konferenca ABDOS v Ljubljani, vsakoletnih srečanj pa se udeležujemo s predstavitvami tudi slovenski bibliotekarji. Konferenca v Kielu v Nemčiji se je udeležilo okrog devetdeset bibliotekarjev iz Avstrije, Bolgarije, Bosne in Hercegovine, Češke, Estonije, Finske, Francije, Hrvaške, Jugoslavije, Latvije, Litve, Madžarske, Makedonije, Nemčije, Nizozemske, Poljske, Rusije, Slovenije, Švice, Ukrajine in Velike Britanije. Štiridnevna konferenca je bila tematsko razdeljena v nekaj sklopov:

- Strokovno in bibliotekarsko sodelovanje z deželami Vzhodne Evrope
- Posredovanje in izmenjava informacij na področju ekonomije

- Novi mediji in informacijska dejavnost
- Zgodovinske teme
- Predstavitve posameznih institucij
- Predstavitev delovanja knjižnice - gostiteljice.

Posamezni referati so predstavili naslednje teme:

- Predstavitev knjižnice pri Institut für Weltwirtschaft v Kielu
- Problematika restitucije in vračanja kulturnih dobrin
- Sodelovanje na področju dežel Vzhodnega morja
- Prelom v zgodovinskem mišljenju Vzhodne Evrope - pogled z nemške plati
- Sodelovanje s knjižnicami Srednje in Vzhodne Evrope - poti za pomoč in financiranje
- Posredovanje informacij s področja ekonomije v Nemški centralni knjižnici za ekonomijo in gospodarstvo
- Posredovanje informacij s področja ekonomije na Hrvaškem
- Novi mediji v posredovanju informacij s področja ekonomije na Madžarskem - Centralna ekonomska knjižnica
- Diseminacija informacij s področja ekonomije na Univerzi Janus-Pannonius, Pécs
- Knjižnične informacijske službe v ekonomiji - izkušnje v Bolgariji
- Priprava na jubilej 450. obletnice izida prve litvanske knjige leta 1547 v Königsbergu
- Ustanovitev specialne knjižnice za zgodovino Zahodne Latvije in Prusije
- Ustanovitev Knjižnice za Vzhodno Evropo v Leipzigu
- Slavica Gottingensia
- Knjižnice in Internet - dejavnost in servisi specialnih knjižnic na Internetu

- Elektronski mediji in pridobivanje informacij iz Vzhodne Evrope
- Elektronske publikacije in njihova ponudba v čeških knjižnicah
- Elektronski informacijski viri v Sloveniji in o njej
- Izseljevanje iz Rusije v Nemčijo, Izrael, ZDA in Kanado - stanje in analiza
- Stanje migracije v Rusiji: bodo Nemci ostali?
- Migracija čez meje Madžarske, Romunije in Bolgarije z vidika migracij Vzhod-Zahod v letih 1918-1994
- Manjšinski konflikti v regiji Vzhodnega morja
- Schleswig-Holstein in Rusija - zgodovinske povezave
- Prezervacija in oživitev knjižnične in dokumentarne dediščine Bosne in Hercegovine
- Sodelovanje med Institut für Länderkunde in partnerji z Baltika in področja Kaliningrada
- Sodelovanje na področju posredovanja in izmenjave strokovnih informacij med TIB Hannover in Rusijo
- Predvideno povezovanje Univerzitetne knjižnice Helsinki s knjižnicami v baltskih deželah in v St. Petersburgu
- Baltiška centralna knjižnica v Nacionalni knjižnici Latvije - skupni interesi in razvojne možnosti v novem domicilu
- Iz Kronstadta do Rokavskega preliva - ruski pomorski častnik potuje leta 1815 na Nizozemsko. Prispevek k raziskavam potopisov
- O mikrofilmskem projektu "Arhivi Komunistične partije Sovjetske zveze"
- Razvojne tendence makedonske otroške literature

- Knjižnice katoliške cerkve na področju Zgornje Šlezije in njihova vloga pri oblikovanju demokratske bralne kulture
- Nove tendence v razvoju informacijskih sistemov v Srbiji
- Ustanovitev nemško-bolgarske družbe

Prispevki bodo objavljeni v zborniku, ki bo izšel predvidoma jeseni 1996.

Konferenco je dopolnjevala razstava založnikov, knjižnica-gostiteljica pa je predstavila lastno bibliografsko podatkovno zbirko ECONIS za področje ekonomije in uporabo posameznih zbirk na mrežnem CD-ROM strežniku. Udeleženci so lahko obiskali tudi Univerzitetno knjižnico v Kielu, Deželno knjižnico za Schleswig-Holstein, Knjižnico Slavističnega seminarja in Seminarja za vzhodnoevropsko zgodovino na Univerzi v Kielu ter Institut za vzhodnoevropsko pravo.

Prihodnje leto bo Konferenca ABDOS v Pragi, organizirala jo bo Nacionalna knjižnica Češke v času od 5. do 8. maja. Predlagani tematski sklopi za leto 1997 so:

- Razvoj bibliotekarstva v Češki Republici in drugih deželah Vzhodne Evrope - stanje in perspektive
- Založništvo in knjigotrštvo v Češki Republici in drugih deželah Vzhodne Evrope - stanje in perspektive
- Novi servisi in omrežja znanstvenega informiranja v Vzhodni Evropi
- Nove znanstvene institucije za proučevanje Vzhodne Evrope
- Nemška literatura v knjižnicah Vzhodne in Srednje Evrope

Ivan Kanič

EADI DRUŽINA SE JE SPET ZBRALA

Tridnevni seminar na
Univerzi v Sussexu pri
Brightnu

Vodstvo Skupine za informacije in dokumentacijo (dalje Skupina I&D) s sedežem v Tilburgu (Nizozemska), ki je dejavna v okviru Evropskega združenja raziskovalnih in izobraževalnih inštitutov za razvoj - EADI (European Association of Development Research and Training Institutes, Geneva), je lani svojim članom ponudilo redni letni seminar na Univerzi v Sussexu na temo "Capacity building for development information". Udeležilo se ga je 80 bibliotekarjev iz Evrope in 3 vodje regionalnih informacijskih centrov iz drugih kontinentov.

Najpomembnejši projekt Skupine I&D je nenehno izgrajevanje mednarodne informacijske podatkovne mreže, ki zajema: znanstvene raziskave in tekoče projekte za dežele v razvoju; raziskovalne in izobraževalne institucije, ki se ukvarjajo z razvojnimi študijami; raziskovalce, ki v njih delujejo. Imenuje se IDIN (International Development Information Network) in je dosegljiva tudi preko Interneta.

V projektu sta več let aktivno sodelovali specialni knjižnici Centra za mednarodno sodelovanje in razvoj in Mednarodnega centera za podjetja v družbeni last, obe iz Ljubljane. Delo Skupine I&D je nekaterim slovenskim bibliotekarjem znano, saj sta omenjeni knjižnici organizirali leta 1989 seminar EADI v Ljubljani. Člani Skupine I&D pa ne morejo pozabiti organizacije seminarja, gostoljubne Slovenije, ogleda Univerzitetne knjižnice Maribor ter predavanj Irene

Sapač in Branka Zebca. Kolegi vam želijo še nadaljnjih uspehov!

Seminar, v organizaciji Britanske knjižnice za razvojne študije (dalje BLDS), ki je dejavna v sklopu istoimenskega inštituta pri Univerzi v Sussexu, je še posebej poudaril vlogo informacijske tehnologije, ki podpira delo integriranih knjižničnih informacijskih sistemov in sodelovanje ter povezovanje knjižnic preko Interneta/WWW. Tema je bila seveda zanimiva za Skupino I&D, ki se v zadnjih dveh letih pospešeno ukvarja z elektronskim sporočilnim komuniciranjem preko Interneta in drugih mrež. Skupina I&D je odprla oglasno desko na Univerzi v Tilburgu, kjer se tudi ažurira baza IDIN, izdaja elektronski bilten, člani EADI se obveščajo po elektronski pošti.

Dolgoletni člani EADI, ki smo se pred desetimi leti že udeležili seminarja prav na Univerzi v Sussexu smo se tokrat seznanili z izjemno rastjo in razvojem BLDS. Le-ta se je postopno prestrukturirala v največji britanski in evropski informacijski analitični center in hranilišče virov za področje družbenoekonomskega razvoja dežel v razvoju ter mednarodnih ekonomskih in političnih odnosov na relaciji Sever-Jug.

Septembra 1994 je BLDS razvila mrežni knjižnični informacijski sistem in servis imenovan Devline, javno dostopen preko Interneta/WWW. Rezultati in izkušnje enoletnega delovanja Devline so pokazali presenetljivo veliko zanimanje uporabnikov iz evropskih dežel, pa tudi iz drugih kontinentov za storitve te mreže, ki so brezplačne. Nekateri uporabniki se prek Interneta grupirajo po tematskih skupinah, predvsem zaradi izmenjave izkušenj in idej, drugi se sprehajajo po katalogih knjižnic,

tretji se poslužujejo elektronske pošte, nekateri spet sodelujejo pri elektronskem biltenu itd. Devline ponuja tudi članom EADI možnost promocije najrazličnejših strokovnih publikacij. Raziskovalno delo je mogoče diseminirati hitro.

Seminaristi smo s posebnim zanimanjem preleteli petletni razvojni načrt dejavnosti BLDS, v katerem so osrednjo pozornost namenili izgradnji in trajnostnemu razvoju programa Devline. Model, ki ga je vredno posnemati. Seveda se je tudi BLDS na prehodu v Devline srečala z raznimi problemi. Težko so dobili strokovnjake za vodenje in organiziranje sistema Devline ob prehodu na "virtualno knjižnico". Pokazalo se je, da strokovnjaki ne upoštevajo dovolj koncepta izgradnje datotek.

Razpravljali smo o novih profilih strokovnjakov, ki so jih zaposlili v knjižnici kot npr. WWW redaktor in upravljaec, sistemski knjižničar, knjižničar analitik, ki je nenehno na preži za svežimi ekonomskimi in družbenimi pokazatelji in drugimi podatki. Dobili smo tudi kratek vpogled v britansko visokošolsko izobraževanje na področju bibliotekarstva.

Najbolj poučna je bila vsekakor delavnica, kjer smo se seznanili z elementi, ki so potrebni pri izgradnji globalnega sistema hiperteksta. Spoznali smo standard HTML (Hypertext Markup Language). Predavanje smo prejeli na disketi, ki je na voljo v knjižnici MNZ. Pri dobili smo tudi nekaj spretnosti za izdelavo domačih strani na WWW.

Bibliotekarje-informatorje je še posebno pritegnila predstavitev obsežnega izjemno praktičnega priročnika, ki ga je izdala BLDS "Vodič po elektronskih informacijskih virih", ki na 168 straneh s 500 navedbami popisuje referalne

storitve in dostop do le-teh. Daje tudi natančna navodila za uporabo zgoščenk, naslove za elektronsko pošto preko Interneta in JANET (Joint Academic Network). BLDS gradi svoj integrirani informacijski sistem s programskim paketom MINISIS, ki ima tudi izredno močno orodje za poizvedovanje. Tematsko obdelujejo publikacije z OECD Macrothesaurusom, ki je vgrajen v sistem. Ažurira pa ga mednarodna skupina strokovnjakov. Lokalna mreža sloni na mini-računalniku Hewlett Packard 3000, preko bridga so povezani z osrednjim računalnikom Univerze v Sussexu.

Številni pogledi in primeri s strani udeležencev o možnostih okrepitve razvojnega informacijskega sektorja, sodelovanja in večjega pretoka informacij in finančnih sredstev na relaciji Sever-Jug so bili podani, zavedajoč se, da so velike razlike med knjižnicami v deželah tretjega sveta. Izhod za kar najbolj učinkovito izrabo danih virov in infrastrukture ter trajnostni razvoj vidijo v dobro izdelani nacionalni strategiji.

Priložnost za izmenjavo mnenj v treh knjižnicah

Samo uro vožnje z vlakom zahodno od Brightna leži Southampton, kjer je v sklopu Univerze dejaven **Inštitut za visokošolsko izobraževanje**, ki je leta 1994 odprl najsodobnejšo elektronsko knjižnico, ki se nikoli ne zapre, saj imajo uporabniki dostop do katalogov tudi iz svojih delovnih kabinetov in od doma. Tam se na 4.500 kvadratnih metrih ponujajo publikacije v prostem pristopu, študijska mesta za tisoč uporabnikov, študijske celice za doktorande in učilnice za usposabljanje

uporabnikov. Pohvalijo se lahko tudi avdiovizuelnim oddelkom, ki na posebej opremljenih delovnih postajah s tv aparati, video recorderji in drugimi pripomočki omogočajo uporabo bogate zbirke s približno 8.000 video kasetami, 500 avdio kasetami, 80.000 diapozitivi ter številnimi glasbenimi zgoščenkami. Knjižnica je tudi članica lokalnega online kooperativnega sistema Hatrics, ki sodelujočim knjižnicam v okraju Hampshire omogoča hiter pretok informacij in gradiva. V sistem je povezanih 300 knjižnic, od akademskih, vladnih, splošnoizobraževalnih do industrijskih. Uporabnikom knjižnice Inštituta za visokošolsko izobraževanje, je na 20 MPC delovnih postajah omogočen dostop do 40 zgoščenk in on-line pregledovanje časnikov, slovarjev in enciklopedij.

Angleški arhitekti si niso privoščili prostorskega razkošja in drage notranje opreme pri gradnji knjižnice. Pa vendar so upoštevali 10 znanih zapovedi arhitekta Faulkner-Brawna. Primerno zračenje, razsvetljava, a seveda skrbno premišljena razporeditev prostorov za kar najboljši krogotok strokovne obdelave in kroženja publikacij ter gibanja osebja in uporabnikov, so odlika nove zgradbe. Zato pa so več finančnih sredstev namenili najbolj sodobni informacijski in komunikacijski opremi, izboru in izgradnji knjižnih zbirk v klasični obliki, na elektronskih medijih ter usposabljanju kadrov. Tudi licence za mrežne instalacije zgoščenk in za neposredno snemanje oddaj BBC so veljale veliko finančnih sredstev. Bibliotekar-analitik nenehno študira potrebe uporabnikov in upošteva njihove želje glede razširitve ponudbe zgoščenk v mreži. Tudi v tej knjižnici zgoščenke, ki

niso dovolj frekventne, preusmerijo na samostojni osebni računalnik. Stroški za mrežne licence so namreč višji.

Računalniški sistem sloni na programskem orodju 4 GL ORACLE RDBNS pod UNIX operacijskim sistemom. Ta nova, 6 milijonov britanskih funtov vredna investicija, lahko služi kot primer vsem tistim, ki se pripravljajo na gradnjo nove knjižnice.

Ker sem od junija 1995 zaposlena v Knjižnici Ministrstva za notranje zadeve, sem želela izkoristiti bivanje v Angliji tudi za navezovanje stikov s sorodnimi knjižnicami. Odločila sem se za brskanje po katalogih knjižnice *Višje policijske šole* (dalje VPŠ). Po lepi deželni cesti skozi Wellingtonski park me je pot vodila v Bramshill, ki je 10 km oddaljen od Univerze v Readingu. Kompleks zgradb Višje policijske šole obsega tudi graščino iz 17. stoletja, kjer se nahaja knjižnica, ki slovi kot ena najodličnejših strokovnih knjižnic s področja policijskih aktivnosti in kriminologije v veliki Britaniji in hrani 80.000 knjižnih enot. Tukaj so zbrani tudi vsi policijski raziskovalni projekti. Leta 1989 so vpeljali integrirani knjižnični informacijski sistem, ki sloni na programu CAIRS. Retrospektivno konverzijo katalogov je za knjižnico opravila specializirana agencija. Od januarja 1990 izdelujejo in izdajajo katalog ključnih besed, ki je uporabnikom (študentom, profesorjem, policistom) pomagalo pri poizvedovanju. Poleg gradu je najbolj veličastna in občudovana nova stavba, piramidne oblike, imenovana Foxley Hall, v kateri je računalniški in avdiovizuelni center z najsodobnejšo optično tehnologijo. Tako imajo vsi oddelki VPŠ nenehno dostop do

informacij. Integrirani računalniški informacijski sistem vključuje možnosti kot so elektronska pošta, upravljanje študentskih namestitev, vpogled v učne programe, pisarniško poslovanje, vzdrževanje knjižničnih katalogov in dostop do domačih in tujih baz podatkov preko Interneta.

Študijsko potovanje sem sklenila po priporočilu vodje katalogov na VPŠ v *Ministrstvu za notranje zadeve Velike Britanije*, na robu St. James parka v Londonu. Ministrstvo ima tri knjižnice. Glavno, ki se nahaja v središču ogromne moderne stavbe ministrstva, ki hrani vse publikacije, ki so potrebne za delovanje Ministrstva, Znanstveno in tehnično knjižnico, locirano drugod, ki hrani manjšo zbirko iz telekomunikacij, elektrotehnike, požarne varnosti, statistike in britanske standarde za ta področja in Knjižnico uprave zaporov, ki hrani specialne zbirke o gradnji zaporov, trgovinsko literaturo in britanske standarde od katerih so mnogi na zgoščenkah, tekočo skupščinsko zakonodajo in izbrane pravne predpise. Glavna knjižnica izdaja pregledne računalniško vodene tedenske biltene "HOLIS Alerts" o publikacijah in člankih na teme, ki zadevajo uporabnike ministrstva. Razvili so tudi SDI službo. Knjižnica nudi pomebnejše online storitve. Novosti s področja zakonodaje, prava in sodnih postopkov spremljajo v bazah JUSTIS in LEXIS. Baze NEXIS, ki vsebuje polna besedila člankov iz britanskih dnevnikov, je nepogrešljiv vir informacij. Kot Inštitut za kriminologijo iz Ljubljane tudi Ministrstvo Velike Britanije preko Interneta vstopa v Informacijsko mrežo Združenih narodov kazenskopravne in kriminološke literature. Seveda imajo dostop tudi na

BLAISELINE - bibliografski servis angleške nacionalne knjižnice, kjer so nameščeni razni britanski knjižnični katalogi, Index evropske sive literature s konferenčno literaturo in letnimi poročili, tudi znamenita Britanska nacionalna bibliografija, katalog Kongresne knjižnice, prodajni katalogi, katalog disertacij itd. Seveda pa so svoje informacijske storitve razširili z bazami in publikacijami na zgoščenkah kot npr. UKOP z uradnimi publikacijami velike Britanije in Severne Irske, z angleško zakonodajo, podzakonski akti.

Naj sklenem z besedami kolega, ki pravi, da Angleži vedo, da je eden od pomembnih elementov učinkovitega sodelovanja v informacijskih mrežah prav gotovo primerna komunikacijska in informacijska infrastruktura. Pretirano ukvarjanje s tehničnimi zadevami pa lahko povzroči, da bibliotekarji zanemarimo kvaliteto in širino zahtev ter probleme, ki jih postavijo pred nas uporabniki.

Razveseljujoče dejstvo pa je, da tudi uporabniki slovenskih knjižnic uspešno "deskajo" po Netscapu in da sta NUK v Ljubljani in UKM že vpeljali zgoščenke v mrežo, ki sloni na avstrijskem sistemu Ultramet.

Kovše Tanja

BRITANSKO SREČANJE BIBLIOBUSOV - MOBILEMEET 1996 Much More Than Books, Hatfield, 11. maj 1996

V Hatfieldu, Velika Britanija, je 11. maja 1996 potekalo tradicionalno državno letno srečanje bib-

liobusov. Predstavili so se potujoči knjižničarji s celotnega območja Velike Britanije, čeprav Škoti načrtujejo še svojo predstavitev za september 1996.

Od 800 bibliobusov, ki delujejo v Veliki Britaniji, je bilo na področnih srečanjih izbranih 45, in sicer po različnih kriterijih. Predstavili so se starejši bibliobusi, ki so jih uporabniki prepoznali za zelo primerne, pa tudi novejši, modernejši.

Organizacijski odbor britanskega združenja bibliobusov je tudi letos povabil predstavnike slovenskih potujočih knjižnic. Vabilu sva se odzvali ga. Nika Pugelj, vodja Potujoče knjižnice Ljubljana in ga. Mojca Gomboc, vodja Potujoče knjižnice v Mariborski knjižnici. Ker v Mariborski knjižnici načrtujemo nakup novega bibliobusa, sta z nama v Hatfield potovala tudi predstavnik proizvajalcev bibliobusov v Sloveniji, direktor firme AS Domžale g. Anton Žnidar in oblikovalec g. Janez Cvahte.

V Hatfieldu nas je prijazno sprejel g. Ian Stringer, tokratni odgovorni organizator srečanja in tudi glavni urednik britanske revije potujočih knjižnic Service Point. Na predvečer srečanja smo spoznali in izmenjali mnenja ter izkušnje s področja delovanja potujočih knjižnic tudi z g. Billom Webbom, predsednikom združenja britanskih potujočih knjižnic za leto 1996 in ostalimi člani združenja.

Po uradni otvoritvi srečanja v soboto, 11. maja 1996, smo si v Hatfieldu lahko ogledali mnogo (45) bogato opremljenih bibliobusov. Glede na opremljenost slovenskih bibliobusov lahko rečem, da je zelo dobro, da sta bila z nama tudi predstavnika slovenskih proizvajalcev, saj je na britanskih srečanjih običajno, da se pred-

stavljajo tudi izdelovalci bibliobusov (Volvo, Mercedes, Man). Vrnili smo se z bogatimi izkušnjami in sugestijami, saj v britanskih bibliobusih najdemo:

- računalniško dovršeno opremo,
- poseben vhod za invalide, opremljen z dvigalom,
- fotokopirni stroj,
- knjige z velikimi tiskanimi črkami za slabovidne,
- računalniške igrice,
- video in CD,
- glasbene kasete,
- talking books cassettes (kasete, na katerih je posneto besedilo knjige),
- kotičke s knjigami in igračami za otroke...

Vse to predstavlja v britanskih bibliobusih osnovno opremo, k tej moramo prišteti še vrtljive knjižne police, zelo veliko svetlobe z vseh strani vozila... V dodatni opremi pa na britanskih bibliobusih najdemo WC, avtomat za kavo, hladilnik, mikrovalovno pečico, TV sprejemnik...

Prireditelji so srečanje popestrili tudi z različnimi spremljevalnimi dejavnostmi, npr.: tradicionalna škotska glasba, pripovedovanje zgodb za otroke, različne otroške aktivnosti...

Srečanje so zaključili s podelitvijo treh običajnih nagrad, in sicer:

1. nagrada za najbolje ohranjen in vzdrževan starejši bibliobus
2. nagrada za bibliobus, ki smo ga izbrali knjižničarji za najbolj uporabnega
3. nagrada za bibliobus z najnovejšo uporabno tehnologijo.

Letos so organizatorji podelili še četrto, novo nagrado, in sicer nagrado za najbolje barvno opremljen bibliobus.

Britansko srečanje bibliobusov je ostalo v naši zavesti kot pomemben dogodek za razvoj slovenskih potujočih knjižnic. Stkali smo izredne poslovne in prijateljske stike, videli dobro opremljene bibliobuse, ki sledijo načelu "Much more than books", spoznali prijazne ljudi in tako preživeli prijetne trenutke v Veliki Britaniji, za kar se našim gostiteljem najlepše zahvaljujem.

Mojca Gomboc

UNESCOVA MISIJA V KNJIŽNICAH BOSNE IN HERCEGOVINE

V sklopu prizadevanj za pomoč knjižnicam Bosne in Hercegovine je ustanovil Unesco v sodelovanju z Narodno in univerzitetno knjižnico v Ljubljani posebno misijo, ki naj bi proučila stanje v teh knjižnicah in pripravila priporočila za nadaljnjo pomoč in sodelovanje z njimi. V času od 20. do 29. maja 1996 je misija navezala stike in obiskala naslednje institucije:

- Ambasada Republike Bosne i Hercegovine v Ljubljani
- Narodna i univerzitetna biblioteka Sarajevo
- Narodna i univerzitetna biblioteka "Petar Kočić", Banja Luka
- Društvo bibliotekara Bosne i Hercegovine
- Ministarstvo obrazovanja, kulture, nauke i sporta Republike Bosne i Hercegovine
- Ministarstvo obrazovanja, kulture, nauke i sporta, Unsko-Sanski Kanton
- RTV Republika Srpska, Studio Banja Luka

- National Commission for UNESCO of Bosnia and Herzegovina
- Open Society Fund Bosnia and Herzegovina
- Katedra za komparativnu književnost i bibliotekarstvo
- Narodna i univerzitetna biblioteka Tuzla
- Gradska biblioteka Sarajevo
- Narodna biblioteka "Ivo Andrić", Travnik
- Narodna biblioteka Bihać
- Narodna knjižnica u Mostaru
- Narodna biblioteka Doboj

Predstavnik misije se je udeležil tudi prvega posvetovanja bibliotekarjev BiH po letu 1990, ki je bilo 25. in 26. maja v Sarajevu z naslovom "Stanje i perspektive bibliotekarstva u Bosni i Hercegovini", na katerem se je pogovarjal tudi z drugimi bibliotekarji iz Sarajeva, Tuzle, Zenice, Mostarja (Zahod in Vzhod), - Goračda, Bihaća, Bugojna, Bosanskega Petrovca, Lukavca, Srebrenika, Donjega Vakufa, Zavidovića, Travnika, Cazina in Banoviće. Posvetovanje so organizirali Narodna i univerzitetna biblioteka, Društvo bibliotekara BiH in Unesco.

Poročilo Unescove misije bo obsegalo naslednja področja:

- ocena stanja pomembnejših knjižnic
 - zgradbe, delovanje služb
 - splošno stanje ter ohranitev/uničenje fondov
 - kadri in kadrovske spremembe
 - oprema
 - financiranje
- povezovanje v knjižnični sistem
- zakonodaja
- seznam pomembnejših knjižnic

- priporočila in ukrepi za obnovo in normalizacijo delovanja knjižnic in državnega knjižničnega informacijskega sistema

Pobude za pomoč knjižnicam v Bosni in Hercegovini lahko posredujete tudi neposredno Enoti za razvoj knjižničarstva pri Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani (*ivan.kanic@nuk.uni-lj.si*).

Ivan Kanič

MEDNARODNI RAZPISI

RAZPIS ZA ŠTUDENTE

Munksgaard International Publishers Ltd. Copenhagen, Denmark razpisuje nagrado za najboljši LIBRI prispevek študentov. Že celih 46 let, od leta 1950 dalje, je LIBRI International Journal of Libraries and Information Services, vodilni med strokovnimi revijami v mednarodnem bibliotekarskem svetu. Kljub stalnemu pojavljanju novih revij je LIBRI odločen, da ohrani ta položaj. Del del te strategije je tudi razpis za "najboljši prispevek študenta". Ta razpis oznanja LIBRIjev namen, da objavi najboljše prispevke posameznikov iz prihajajoče generacije strokovnjakov s področja bibliotekarstva in informacijskih znanosti in da hkrati vsako leto najboljši prispevek nagradi s posebno nagrado.

Študentje na vseh stopnjah študija so vabljeni, da pošljejo svoje jasne strokovne prispevke o

temeljnih problemih današnjega razvoja bibliotekarstva.

Zadnja številka LIBRI v letu 1996 bo tematska številka, posvečena Internetu. Zato razpisujejo nagrado za najboljši študentski prispevek v letu 1996, ki se nanaša na to temo.

Dolžina: pribl. 5000 besed
Jezik: angleščina
Datum: 1. avgust 1996

Najboljši prispevek bo izbrala komisija sestavljena iz članov uredniškega odbora in iz ekspertov svetovalnega odbora. Ocenjevali bodo na osnovi:

- originalnosti misli in zapažanj
- globine raziskave in znanja
- aktualnosti izbrane teme
- mednarodne branosti revije

Zmagovalni prispevek bo nagrajen z nagrado 500.00 USD, z naročnino in bo objavljen v 4 številki 1996.

Rokopise pošiljite na naslov:

*LIBRI Editorial Office
State and University Library
Universitetsparken
DK-8000 Aarhus C
Denmark*

MLA VABI KNJIŽNICARJE IZ DRUGIH DRŽAV NA OBISK IN DELO V SEVERNI AMERIKI

The Medical Library Association (MLA združuje več kot 5.000 individualnih in kolektivnih članov s področja znanstvenih informacij v

zdravstvu) objavlja razpis za mednarodno štipendijo (Cunningham Memorial International Fellowship), ki je bila ustanovljena, da bi bibliotekarjem s področja zdravstva iz drugih držav omogočila bivanje in delo v ZDA ali Kanadi. Štipendija omogoča seznanjanje z delom in delo v eni ali več knjižnicah na področju zdravstva v ZDA ali Kanadi, omejeno število potovanj in možnost udeležbe na izobraževalnih tečajih, ki potekajo na letnem srečanju MLA.

Vsako leto štipendist Cunninghamovega sklada štiri mesece dela v knjižnicah ZDA ali Kanade in dobi 3,000.00 \$ štipendije za življenske stroške (750.00 \$ na mesec) in do 1,000.00 \$ za potne stroške v ZDA ali Kanadi.

"Ta štipendija nudi dragocene osebne in poklicne izkušnje" pravi Renata Webb, Ph.D., direktorica profesionalnega razvoja pro MLA. "Štipendisti bodo imeli možnost, da se v svoje institucije vrnejo z novimi perspektivami in ekspertizami."

Kandidat mora imeti diplomo iz bibliotekarstva ali sorodnih znanosti, zaposlen mora biti v knjižnici na področju zdravstva, imeti mora državljanstvo države izven ZDA ali Kanade in pogoj je tudi to, da še ni bil Cunninghamovi štipendist.

Kandidat mora naštetje potrebne dokumente napisane v angleščini poslati komisiji Cunningham Memorial International Fellowship do **1. decembra 1996:**

- prijavnica za štipendijo
- audio- ali video kaseta z odgovori na vprašanja iz prijavnice
- prepis srednješolskega spričevala in diplome
- uradno potrdilo o doseženih najmanj 500 točkah na testu iz

angleščine kot tujega jezika (če materni jezik ali jezik diplome ni angleščina)

- tri priporočilna pisma
- zdravstveno potrdilo
- potrdilo, da bo kandidat zaposlen v knjižnici na področju zdravstva v svoji državi, ko mu poteče štipendija

Kandidat, ki bo dobil štipendijo bo o tem obveščen februarja 1997 in bo bival v ZDA ali Kanadi od januarja do maja 1998. Štipendist mora sam pokriti potne stroške v in iz ZDA ali Kanade, priporočamo pa mu, da si preskrbi tudi še dodatek k 3,000.00 \$ štipendije.

Obrazci za prijavo so na voljo v NUK, Enota za razvoj knjižničarstva, pri mag. Meliti Ambrožič. Za nadaljne informacije pa se lahko obrnete tudi na:

*MLA's professional development
department*

Six N. Michingan Avenue

Suite 300

Chicago

Illinois 60602-4805

tel.: 312/419-9094

fax: 312/419-8950

Internet: mlapd@mlahq.org

NOVE PUBLIKACIJE

ZAPIS V ČAS

Osnove varovanja in konserviranja knjižničnega in arhivskega gradiva

Pred kratkim je v samozaložbi izšel dolgo pričakovani in prepotrebni priročnik za področje varovanja pisnih spomenikov in drugega gradiva. Avtorica ing. Nada Čučnik-Majcen je v spremni besedi zapisala, da "priročnik ni natančen in vsestranski vodnik, niti ni nadomestilo za strokovnjaka, skuša biti le svetovalec in vodnik na zanimivem interdisciplinarnem področju varovanja pisnih spomenikov in drugega gradiva." Nastajal je na osnovi izkušenj oz. učenja pri delu in nam daje veliko splošnih napotkov za varovanje gradiva, glede metod in konkretnih navodil pa nas opozarja, da so danes številni postopki varovanja šele v fazi raziskav in tako manj znani kot priporočila ali celo standardi.

Priročnik je sestavljen iz petih delov. Najprej so predstavljene zgodovinske oblike zapisa, razvoj konservatorsko-restavratorske ter knjižgoveške dejavnosti v svetu in pri nas. V drugem delu nakazuje pot urejevanja preventivnega varovanja gradiva v različnih ustanovah. S sestavinami materialov, iz katerih je sestavljeno gradivo (papir, pergament) in pisnimi snovmi (tuš, črnilo, svinčnik, tiskarske barve) ter njihovim vplivom na trajnost zapisov, se srečamo v tretjem delu. Četrty del knjige je namenjen predstavitvi sodobnega gradiva, nastaja

lega na "novih" nosilcih sporočil (fotozapisi, magnetni mediji in optični diski), peti del pa predstavlja konservatorsko-restavratorske tehnike za starejše pisne spomenike. Posamezna poglavja so dopolnjena z ilustracijami in bibliografijo. Celotna bibliografija je dodana tudi na koncu knjige, kjer najdemo še spisek standardov.

Knjigo lahko naročite pismeno, telefonsko ali preko faxes na naslov:

Informacijski inženiring

Puharjeva 3

1000 LJUBLJANA

tel./fax: 061 217-483

Dostopna bo tudi v vložišču NUK, o drugih prodajnih mestih pa vas bomo še obvestili. Cena knjige znaša **5.200 SIT**. Prva izdaja je izšla v nakladi 500 izvodov, natisnjena pa je na trajnejše obstojnem papirju ICP-PP-2.

Melita Ambrožič

BORZA DELA

Delo išče Stanka Jelenc, prof. angleškega jezika in diplomirani bibliotekar. Najraje bi delala v visokošolski knjižnici. Obvlada delo z računalnikom. Ostale informacije na tel.: 061/487-211.

OBVESTILA

UKINITEV LISTKOV CENTRALNE KATALOGIZACIJE SLOVENSKEGA TISKA

Obvestilo dosedanjim naročnikom

Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani bo z junijem 1996 prenehala pošiljati listke centralne katalogizacije. Razlogi, ki so narekovali takšno odločitev so dovolj tehtni, tako da pričakujemo, da jo boste sprejeli z razumevanjem. Število naročnikov na listke CKST se je zlasti v zadnjem času zelo zmanjšalo, saj je na razpolago nekaj alternativnih virov za obveščanje o novostih v slovenski knjižni produkciji. Omenimo le publikacijo CIP - knjige v tisku, vedno večje število knjižnic, ki imajo dostop do vzajemnega kataloga, izhaja pa tudi disketa z izborom bibliografskih zapisov za šolske knjižnice.

Glede na to, da so listki centralne katalogizacije vedno izhajali z večjo ali manjšo zamudo, vzrok za to pa je predvsem v nerednem dostavljanju obveznih izvodov v NUK in zaradi zgoraj navedenih razlogov, smo se odločili, da bomo listke prenehali pošiljati in jih bomo nadomestili z bibliografskimi podatki na disketi. Razširili bomo izbor podatkov na vso sloveniko, ki jo bo NUK prejela v tekočem mesecu, torej bodo o novostih dovolj izčrpno obveščene vse vrste knjižnic. Za pregledovanje in izpis podatkov na disketi boste potre-

bovali samo osebni računalnik in tiskalnik, izbrane zapise pa boste lahko tudi neposredno vključevali v lastne podatkovne zbirke, ki jih gradite v okviru programa Šolska knjižnica in Molj.

V prilogi objavljamo naročilnico za disketo in za publikacijo CIP - knjige v tisku. Prosimo vas, da izpolnjeno naročilnico čimprej pošljete na naslov:

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA
Turjaška 1
1000 LJUBLJANA
s pripisom: (CKST)

POLETNI DELOVNI ČAS V INDOK CENTRU/KNJIŽNICI ZA BIBLIOTEKARSTVO

Kot je večina naših uporabnikov verjetno opazila, poteka že nekaj časa obnova Narodne in univerzitetne knjižnice. V juliju in avgustu bo v sklopu prenove Narodne in univerzitetne knjižnice po obvestilu Ministrstva za znanost in tehnologijo RS potekala izvedba vertikalnih in horizontalnih kanalov za nove napeljave. Ker gre za obsežna gradbena dela, ki se bodo izvajala po vsej zgradbi, delo v knjižnici v tem času ne bo možno. Zato bo Narodna in univerzitetna knjižnica od 20. julija do 10. avgusta 1996 zaprta za zaposlene in za uporabnike.

INDOK center/knjižnica za bibliotekarstvo bo zaradi načrtovanih gradbenih del zaprta za uporabnike od 15. julija do (predvidoma) 16. avgusta. Hkrati bo INDOK center/knjižnica za bib-

liotekarstvo *julija in avgusta odprta le dopoldne*, in sicer od ponedeljka do četrтка od 9.00 do 14.00 in ob petkih od 9.00 do 13.00.

Vse uporabnike prosimo za razumevanje in jih hkrati vabimo, da

si gradivo, ki ga bodo potrebovali, izposodijo pred 15. julijem.

Jelka Kastelic

V KROŽENJE

KNJIŽNIČARSKE NOVICE, 6(1996)6. ISSN 0353-9237. Izdala in razmnožila: NUK, Turjaška 1, Ljubljana. Urednik: Jelka Kastelic. Uredniški odbor: mag. Melita Ambrožič, Ivan Kanič. Naklada: 630 izvodov. Cena posamezne številke: 500 SIT. Knjižničarske novice lahko naročite za pol leta (januar-junij ali julij-december) ali za celo leto (januar-december). Naročila in odpovedi pošiljajte pismeno. Prejetih tekstov ne lektoriramo in ne honoriramo. Razmnoževanje ni dovoljeno.

Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje Republike Slovenije št. 23/179-92 z dne 16.3.1992 štejejo *Knjižničarske novice* med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3 Zakona o prometnem davku, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5%.

Naslov uredništva: NUK, Enota za razvoj knjižničarstva, za "Knjižničarske novice", Turjaška 1, 61000 Ljubljana. Prispevke lahko pošiljate tudi na disketah (v ASCII formatu), ali po elektronski pošti (NUK::JELA).

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA
Turjaška 1
1000 LJUBLJANA

N A R O Č I L N I C A

Ustanova _____

Ulica: _____

Pošta: _____ Kraj: _____

Odgovorna oseba: _____

Naročam publikacijo *Knjige v tisku*:

☐ DA

☐ NE

Naročam disketo *Centralna katalogizacija slovenskega tiska*:

☐ DA

☐ NE

Podatke z diskete bomo vključevali v podatkovno zbirko, ki jo gradimo s programom _____

Datum:

Podpis odgovorne osebe: